

ALGEMEEN BEHEERS COMITE

VOOR HET SOCIAAL STATUUT DER ZELFSTANDIGEN

Opgericht bij de wet van 30 december 1992

Jan Jacobsplein, 6
1000 Brussel
Tel. : 02 546 43 40
Fax : 02 546 21 53

ABC ADVIES 2009/02

Brussel, 23 april 2009

ADVIES 2009/02

WELVAARTSAANPASSINGEN 2009-2010

Volgens het artikel 5 van de wet van 23 december 2005 betreffende het Generatiepact dienen het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen (hierna "ABC") en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (hierna "CRB") om de twee jaar een advies uit te brengen over de hoegrootheid en de verdeling van de financiële middelen bestemd voor de welvaartsaanpassing van de inkomensvervangende uitkeringen.

Op grond van haar werkzaamheden, heeft het ABC op 25 september 2008 een advies aangenomen (advies 2008/06). Bij ontstentenis van een advies inzake welvaartsaanpassingen voor het stelsel der werknemers kon echter ook geen gemeenschappelijk advies met de CRB bereikt worden voor het stelsel van de zelfstandigen.

Bij ontstentenis van deze adviezen heeft de regering tijdens haar begrotingsopmaak een enveloppe vastgelegd voor de welvaartsaanpassing binnen het sociaal statuut van de zelfstandige. Op basis hiervan heeft de regering aan het ABC gevraagd een voorstel uit te werken over de aanwending van die middelen.

Het ABC heeft bijgevolg op 20 november 2008 een advies uitgebracht over de aanwending van de middelen, voorzien voor de welvaartsaanpassing binnen het sociaal statuut (advies 2008/06 bis).

Begin 2009 is een nieuwe poging ondernomen om een gemeenschappelijk advies te formuleren voor het stelsel van de werknemers en de zelfstandigen. Bij de vergelijking van de situatie in beide stelsels werden verschillen geconstateerd waardoor uiteindelijk geen gemeenschappelijk advies kon geformuleerd worden.

Gelet op de regeringsmaatregelen inzake het vastleggen van een enveloppe voor de welvaartsaanpassing binnen het sociaal statuut van de zelfstandige, en gelet op de ontstentenis van een gemeenschappelijk akkoord tussen de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, acht het ABC het nodig om zelf een definitief advies uit te brengen.

Inhoudstafel

1. Inleiding	4
2. Standpunt van het ABC	6
a. Omgevingsfactoren	6
b. Vaststelling van de financiële enveloppe	6
i. Berekening van de enveloppe	6
ii. Budgettaire gevolgen van het advies 2006/8	7
iii. Beschikbare financiële enveloppe voor de periode 2009-2010	8
c. Voorstellen tot verdeling van de financiële enveloppe voor 2009-2010 voor het stelsel der zelfstandigen	10
i. Maatregelen van de regering	10
ii. Voorstellen van het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen tot verdeling van de financiële enveloppe voor het regime der zelfstandigen	11
iii. Verschilpunten inzake de welvaartsaanpassingen met de werknemersregeling	14
3. Besluit	17

Bijlage 1: Synthesetabellen voor het stelsel der zelfstandigen

Bijlage 2: Studiecommissie voor de Vergrijzing. *Advies met betrekking tot de
budgettaire enveloppe 2009-2010 inzake welvaartsaanpassingen*. Juli 2008

Bijlage 2 bis: erratum van Advies van de Studiecommissie voor de Vergrijzing met
betrekking tot de budgettaire enveloppe 2009-2010 inzake
welvaartsaanpassing

Bijlage 3: Vergelijking van de berekeningsmethode financiële enveloppe door de
Studiecommissie voor de Vergrijzing versus berekeningsmethode NAR-
CRB-ABC.

Bijlage 4: Tabel met de verschilpunten inzake de pensioenbeslissingen voor het stelsel
van de zelfstandigen en voor het stelsel van de werknemers

1. Inleiding

In de wet van 23 december 2005 betreffende het Generatiepact werd een structureel mechanisme ingeschreven dat de inkomensvervangende socialezekerheidsuitkeringen bindt aan de welvaartsevolutie.

Voor het stelsel der zelfstandigen is dit mechanisme bepaald in de artikelen 5 en 6 van genoemde wet.

Overeenkomstig dit mechanisme moet de regering om de twee jaar een algemene beslissing nemen over de verdeling van de toegekende financiële enveloppe voor welvaartsaanpassing van alle of sommige inkomensvervangende uitkeringen die de volgende twee jaar zal worden toegepast.

Die beslissing dient te worden voorafgegaan door een gezamenlijk advies omtrent de verdeling en de omvang van de financiële middelen bepaald overeenkomstig genoemde wet en bestemd voor het structureel aanpassingsmechanisme aan de welvaart van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) en het Algemeen Beheerscomité voor het Sociaal Statuut Zelfstandigen (ABC) voor het stelsel van de zelfstandigen.

Tevens dient de regering vanaf 2010, bij het bepalen en het verdelen van de financiële enveloppe voor welvaartsaanpassing verplicht rekening te houden met het zogenaamde overloopeffect van eerder genomen maatregelen.

Bij ontstentenis van een advies of als de regering van dat advies afwijkt, moet de regering een met redenen omkleed voorstel uitbrengen waarover opnieuw het advies van de CRB en het ABC wordt gevraagd.

Over de verdeling en de omvang van de financiële middelen bestemd voor welvaartsaanpassing hebben de Raden (NAR en CRB) en het ABC zich voor een eerste keer voor de periode 2007-2008 uitgesproken in advies nr. 1.566 van 21 september 2006, waarvan het advies 2006/08 van het ABC integraal deel uitmaakte. Van die voorstellen werd op 27 februari 2008 een tussentijdse evaluatie gemaakt in rapport nr. 71, waarvan de tussentijdse evaluatie van het ABC voor het stelsel van de zelfstandigen, goedgekeurd op zijn plenaire vergadering van 21 februari 2008, integraal deel uitmaakte. In het rapport nr. 71 wordt vastgesteld dat grotendeels uitvoering is gegeven aan voornoemd advies en dat de voorstellen gedaan in dit advies binnen de door de sociale partners vooropgestelde budgettaire krijtlijnen blijven.

Na die evaluatie hebben de Raden en het ABC zich uit eigen beweging gebogen over de omvang en de verdeling van de financiële middelen bestemd voor welvaartsaanpassing voor de periode 2009-2010.

Hiervoor heeft het ABC op zijn vergadering van 25 september 2008 zijn leden in de Centrale Raad en de Nationale Arbeidsraad gemandateerd om hierover een gemeenschappelijk advies uit te brengen.

Teneinde een adequaat antwoord te kunnen bieden op de vraag die de wet voorlegt, hebben de Raden en het ABC voor de berekening van de financiële enveloppe enerzijds en de financiële weerslag van hun voorstellen tot welvaartsaanpassing anderzijds technische ondersteuning gevraagd aan de sociale parastatalen en het Federaal Planbureau.

Naar aanleiding van dit advies wil het ABC alle administraties dan ook bedanken voor hun zeer bereidwillige medewerking in dit dossier.

De vaststelling van de financiële enveloppe 2009-2010 moet, ingevolge de artikelen 173 en 174 van de Programmawet van 27 december 2006, voorwerp uitmaken van een overleg tussen de regering en de sociale partners op basis van een voorafgaand advies van de Studiecommissie voor de Vergrijzing.

In die optiek heeft de Studiecommissie voor de Vergrijzing met betrekking tot de budgettaire enveloppe 2009-2010 inzake welvaartsvastheid een advies uitgebracht in juli 2008¹.

Op basis daarvan heeft op 15 september 2008 een overleg plaatsgevonden tussen de regering en de sociale partners waarbij een minimale enveloppe voor welvaartsvastheid werd vastgelegd, die nog verder kon worden verfijnd door de sociale partners. De definitieve financiële enveloppe werd vastgelegd tijdens het begrotingsconclaf van oktober 2008².

Bovenop die enveloppe heeft de regering in zijn algemene beleidsverklaring van 23 oktober 2008, die integraal is overgenomen in de beleidsverklaring van 31 december 2008 en waarvan eveneens sprake is in het relanceplan, nog een bijkomend bedrag gereserveerd voor de verhoging van de pensioenen.

Op basis van bovenstaande elementen neemt het ABC onderstaand advies aan.

---

¹ Toegevoegd als bijlage 2 en 2 bis.

² Ministerraad van 23 oktober 2008.

2. Standpunt van het ABC

a. Omgevingsfactoren

Overeenkomstig de Generatiepactwet moet in het advies van de Raden en het ABC rekening worden gehouden met een aantal externe omgevingsfactoren.

Volgens de tweede paragraaf van artikel 5 van genoemde wet moet voor de zelfstandigen rekening worden gehouden met de ontwikkeling van de beroepsinkomsten van de zelfstandigen, de noodzaak tot een duurzaam financieel evenwicht in de sociale zekerheid van de zelfstandigen, de economische groei, de kost van de vergrijzing, de verhouding tussen het aantal uitkeringstrekkers en het aantal actieven, en de zorg om geen nieuwe inactiviteitsvallen te scheppen of bestaande te versterken

Daarvoor heeft het ABC zich gebaseerd op bepaalde hoofdstukken van het Technisch Verslag 2008 van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, het verslag 2007 van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid, het verslag 2008 van de Studiecommissie van de Vergrijzing en de Economische Vooruitzichten 2008-2013 van het Federaal Planbureau.

Het ABC heeft de omgevingsfactoren grondig bestudeerd en verwijst daarvoor naar het Technisch Verslag 2008 van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en in het bijzonder naar :

- hoofdstuk 1 met betrekking tot de vooruitzichten van de overheidsfinanciën en de sociale zekerheid;
- hoofdstuk 3 met betrekking tot de armoedeproblematiek.

b. Vaststelling van de financiële enveloppe

i. Berekening van de enveloppe

Volgens artikel 6 van de wet op het Generatiepact wordt de financiële enveloppe vanaf 2009 om de twee jaar bepaald en toegekend. Die tweejaarlijkse enveloppe wordt berekend volgens dezelfde modaliteiten als in 2008.

Volgens die modaliteiten stemt de jaarlijkse enveloppe, die vrij te besteden is, minimaal overeen met de som van de volgende geraamde uitgaven op grond van de parameters die worden gebruikt in het referentiescenario van de Studiecommissie voor de Vergrijzing, namelijk:

- een jaarlijkse welvaartsaanpassing van 0,5% van alle inkomensvervangende uitkeringen in de sociale zekerheid, met uitzondering van de forfaitaire uitkeringen;
- een jaarlijkse welvaartsaanpassing van 1% van alle forfaitaire uitkeringen;
- een jaarlijkse verhoging van 1,25% van de grenzen voor de berekening van de nieuwe inkomensvervangende maatregelen.

Om die enveloppe te berekenen heeft het ABC aan de parastatalen in alle takken van de sociale zekerheid der zelfstandigen precieze berekeningen gevraagd over het budget dat met bovengenoemde parameters voorzien in de wet beschikbaar wordt gesteld.

Voor die berekeningen werd door alle parastatalen een eenvormige methodologie toegepast, waarbij alle forfaits en minima met 1% en de andere uitkeringen met 0,5% worden verhoogd. Zoals voorgeschreven door voornoemde wet worden de parameters toegepast op alle gerechtigden, ook die minder dan één jaar recht hebben op een socialezekerheidsuitkering.

De financiële enveloppe wordt op een dynamische manier berekend. Bij de berekening van de impact van de jaarenveloppe 2009 in 2010 wordt rekening gehouden met de evolutie ervan en meer bepaald met de nieuwkomers, de uitval van de populatie en de verhoging van de grenzen. Die dynamische aanpak laat toe voor beide jaren de cumulatieve enveloppe te berekenen.

De bedragen zijn uitgedrukt aan spilindex 108,34 (basis 2004 = 100).

Tijdens de werkzaamheden van het ABC hebben de parastatalen die berekeningen stelselmatig geverifieerd en verbeterd. Voor het stelsel van de zelfstandigen bedraagt de jaarlijkse enveloppe 29,73 miljoen euro in 2009 en 59,94 miljoen euro in 2010³ (zie Tabel 1 hieronder).

Tabel 1: berekening jaarlijkse enveloppe

In mio euro	Impact 2009	Impact 2010
Financiële enveloppe 2009	29,73	29,86
Financiële enveloppe 2010		30,08

ii. Budgettaire gevolgen van het advies 2006/8

Overeenkomstig de wens in het advies 2006/8 heeft het ABC in het tussentijds rapport van 11 februari 2008 een evaluatie gemaakt van de budgettaire gevolgen van het advies nr. 2006/8. Daarin wordt gesteld dat grotendeels uitvoering werd gegeven aan dit advies en dat de budgettaire impact ervan binnen de voor die periode voorziene financiële enveloppe valt⁴.

³ Zie syntheses Tabellen in bijlage 1, tabel 8a t.e.m. 10b.

⁴ Zie tussentijds rapport van 11 februari 2008, gevalideerd door de plenaire vergadering van het ABC op 11/02/08.

Die evaluatie werd naar aanleiding van de berekening van de financiële enveloppe voor de periode 2009-2010 nog verfijnd. Zo werd, overeenkomstig de beslissing van het beheerscomité van de RVP de meerkost of minderausgave van de integratie van de welvaartsbonus in de verhoging van de maandbedragen met 2% ten laste van het budget welvaartsaanpassing genomen. Daarnaast werden ook de overloopeffecten van de maatregelen, genomen in uitvoering van advies nr. 2006/8, op de periode 2009-2010 berekend⁵.

Wat de budgettaire gevolgen betreft van de maatregelen die kaderen binnen de welvaartsenveloppe, kan na verbetering nog altijd worden gesteld dat ze binnen de vooropgestelde budgettaire klijtlijnen blijven, zoals ook bevestigd in het advies over de budgettaire enveloppe van de Studiecommissie voor de Vergrijzing. De budgettaire impact van die maatregelen voor het zelfstandigenstelsel is weergegeven in Tabel 2 hieronder.

Tabel 2: Impact van advies 2006/08 in 2007 en 2008

In mio euro	2007	2008
Impact advies 2006/8	15,56	46,18

De overloopeffecten bedragen voor het stelsel van de zelfstandigen 50,69 miljoen euro voor 2009 en 47,66 miljoen euro in 2010.

Wat de budgettaire implicaties betreft op lange termijn, wenst het ABC er wel op te wijzen dat de voorstellen gedaan in advies 2006/8, namelijk een verhoging van de minima en de uitkeringen een maximaal budgettair effect hebben tijdens het jaar van inwerkingtreding maar op lange termijn, doordat minder wordt voorzien dan een 1,25% verhoging van de grenzen, tot minder uitgaven leiden dan voorzien in het wettelijk scenario, wat wordt bevestigd in het advies dat de Studiecommissie voor de Vergrijzing naar aanleiding van de berekening van de budgettaire enveloppe uitbracht.

iii. Beschikbare financiële enveloppe voor de periode 2009-2010

Overeenkomstig de generatiepactwet moet de regering vanaf 2010, bij het bepalen en het verdelen van de financiële enveloppe voor welvaartsaanpassing van socialezekerheidsuitkeringen, verplicht rekening houden met het zogenaamde overloopeffect van eerder genomen maatregelen.

Dit betekent dat bij de tweejaarlijkse beslissing over de welvaartsaanpassing 2011-2012 rekening zal moeten worden gehouden met het eventuele meerjareneffect van beslissingen met betrekking tot de voorgaande periode, die ten laste valt van de volgende financiële enveloppe.

Het ABC heeft evenwel beslist om reeds bij de berekening van de beschikbare financiële enveloppe 2009-2010 de overloopeffecten van de maatregelen die zij zelf hebben voorgesteld mee in rekening te brengen.

⁵ Zie synthesesetabellen in bijlage 1, tabel 2.

Het ABC wenst hierbij een duidelijk onderscheid te maken tussen enerzijds maatregelen die zij zelf hebben voorgesteld en die bijgevolg ten laste vallen van de beschikbare budgettaire enveloppe en anderzijds de maatregelen die buiten de welvaartsenveloppe genomen zijn door de regering. Van laatstgenoemde meeruitgaven is de financiële impact wel berekend maar ze worden niet in mindering gebracht op de beschikbare enveloppe, temeer omdat sommige ervan zoals de forfaitaire welvaartsbonus pensioenen ingingen tegen het advies van het ABC⁽⁶⁾⁽⁷⁾.

Om te komen tot de beschikbare enveloppe voor 2009 en 2010 wordt van de som van de jaarenveloppes de budgettaire gevolgen van advies 2006/8 afgetrokken, samen met de meerkost of de minderuitgave volgend uit de wijzigingen in het systeem van de welvaartsbonus pensioenen. De jaarenveloppes 2007-2008 stemmen overeen met de jaarenveloppes uit het advies 2006/8, uitgedrukt aan index 108,34 (basisjaar 2004).

De cumulatieve enveloppe 2009 komt tot stand door bovenop de bedragen voor de jaarenveloppes 2007-2008, het 2009-bedrag van de jaarenveloppe 2009 op te tellen. De cumulatieve enveloppe 2010 komt tot stand door bovenop de bedragen voor de jaarenveloppes 2007-2008, het 2010-bedrag van de jaarenveloppe 2009 en het 2010 bedrag van de jaarenveloppe 2010 op te tellen. Dit betekent, zoals voorheen reeds vermeld, dat de cumulatieve enveloppe 2010 rekening houdt met de evolutie van de jaarenveloppe 2009 in 2010.

Aldus komt het ABC tot een beschikbare financiële enveloppe zoals weergegeven in Tabel 3 hieronder.

Tabel 3: Beschikbare enveloppe

In mio euro	2009	2010
Beschikbare enveloppe	27,82	61,06

In zijn advies dat de Studiecommissie voor de Vergrijzing in juli 2008 heeft uitgebracht over de beschikbare financiële enveloppe voor welvaartsaanpassing bedraagt de enveloppe op basis van een gecumuleerde berekening voor de zelfstandigen 26,4 miljoen euro in 2009 en 54,76 miljoen euro in 2010.

Het verschil tussen die enveloppe en de enveloppe berekend door het ABC is deels methodologisch te verklaren. In het ene geval wordt uitgegaan van simulaties, in het andere geval van cijfers van parastatalen. De Studiecommissie voor de Vergrijzing vertrekt voor haar berekeningen ook van andere basiscijfers en telt alleen de overloopeffecten meegerekend van de maatregelen die zijn ingegaan eind 2008, terwijl in onderhavig advies rekening wordt gehouden met de meerkosten van alle door het ABC voorgestelde maatregelen⁸.

Aangezien de methode, waarbij wordt rekening gehouden met de meerjareneffecten van de vorige adviezen, te ingewikkeld zal worden waardoor zij voor de berekening van de toekomstige welvaartsenveloppes berekeningstechnisch niet meer kan worden aangehouden, vraagt het ABC aan het Federaal Planbureau dat voor de berekening

⁶ Advies 2007/2 van het ABC

⁷ Zie syntheses Tabellen in bijlage 1, tabel 3 t.e.m. 7: regeringsmaatregelen.

⁸ Zie bijlage 3

van de volgende tweejaarlijkse enveloppe de verschillende dynamische methodes die zij hebben voorgesteld verder zouden worden ontwikkeld.

Tijdens het begrotingsconclaaf van oktober 2008 werd uiteindelijk door de regering voor het zelfstandigenstelsel een bedrag vastgelegd van 25,60 miljoen euro in 2009 en 61,92 miljoen euro in 2010. De regering verklaarde eveneens te wachten op voorstellen van de sociale partners tot invulling van die enveloppe⁹.

c. Voorstellen tot verdeling van de financiële enveloppe voor 2009-2010 voor het stelsel der zelfstandigen

i. Maatregelen van de regering

In voornoemde algemene beleidsverklaring en eveneens in het relanceplan heeft de regering bovenop de welvaartsenveloppe bijkomende financiële middelen gereserveerd om de sociale uitkeringen mee te laten stijgen met de welvaart.

In dit kader heeft de regering beslist de minimumpensioenen te verhogen met 20 euro op 1 mei 2009 en met 3% op 1 augustus 2009. De andere pensioenen worden met 1,5% verhoogd op 1 augustus 2009.

Er is bepaald dat de budgettaire kost van de verhoging van de pensioenen deels ten laste zal worden gelegd van de welvaartsenveloppe. Meer bepaald wordt de kostprijs van een verhoging van 2,5% voor de minima, 2% voor de cohorten waarvan het pensioen 6 jaar geleden is ingegaan en 0,8% van de pensioenen ingeschreven in het budget voorzien voor de tweejaarlijkse aanpassing van de welvaart.

Het ABC stelt vast dat de regering in haar algemene beleidsverklaring voorziet dat de oudste pensioenen voor de werknemers met 2% zullen verhogen op 1 juni 2009, terwijl de oudste pensioenen voor de zelfstandigen slechts met 1,5% zullen verhogen op 1 augustus 2009. Het ABC betreft ten zeerste dit verschil (zie infra).

---

⁹ Ministerraad van 23 oktober 2008.

Overzicht van de maatregelen voorzien in de algemene beleidsverklaring van de regering:

Tabel 4: Maatregelen algemene beleidsverklaring

<u>Welvaartsaanpassing pensioenen</u>	2009
Minima +20€	1/05/2009
Minima +3%	1/08/2009
Alle andere pensioenen ingegaan vóór 1 januari 2009 + 1,5%	1/08/2009

ii. *Voorstellen van het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen tot verdeling van de financiële enveloppe voor het regime der zelfstandigen.*

1) Verhoging laagste uitkeringen

Het ABC stelt vast dat het armoederisico voor de populatie van gepensioneerde zelfstandigen zich bijzonder scherp stelt. Op 1 januari 2007 vinden we zowel voor mannen als voor vrouwen de laagste pensioenen bij gepensioneerden die een zuivere loopbaan als zelfstandige gekend hebben¹⁰.

Het ABC stelt ook vast dat de meerderheid van de pensioenen voor zelfstandigen minimumpensioenen zijn.

Hoewel de minimumpensioenen voor de zelfstandigen in de periode 2000-2006 een belangrijke stijging gekend hebben, blijven de sociale minima voor zelfstandigen met pensioen ver beneden de minimumuitkeringen voor werknemers¹¹.

Ook stelt het ABC vast dat de minimumpensioenen evenals de daaraan gekoppelde arbeidsongeschiktheids- en faillissementsuitkeringen voor de zelfstandigen op 1 september 2008 onder de Europese armoededrempel lagen (< 60% van mediaan equivalent inkomen) (zie Tabel 5 hieronder).

¹⁰ Jaarverslag Studiecommissie Vergrijzing. Juni 2008, p.81.

¹¹ De welvaartsevolutie van de bodembescherming in België en de ons omringende landen. FOD Sociale Zekerheid. Working Paper n° 5, 2007, p. 30.

Tabel 5 De minimumpensioenen voor zelfstandigen en de IGO (uitgedrukt in % van EU-Silc)

In % van de Europese armoeddrempel (EU-Silc); september 2008 ^(a)	Minimumpensioen bij volledige loopbaan als zelfstandige	IGO
Koppel	82,31%	83,89%
Alleenstaande	92,79%	94,35%

^(a) De armoeddrempel werd op basis van de EU-Silc 2006 (inkomstenjaar 2005) geïndexeerd (okt '06, jan '08, mei '08 en sept '08). Alle bedragen zijn aldus uitgedrukt aan de index 110,51 (basisjaar 2004), d.i. de spilindex die het laatst is overschreden in augustus 2008.

Het ABC stelt vast dat het minimumpensioen voor bepaalde groepen gepensioneerden met een loopbaan als zelfstandige nog steeds onder het niveau van de inkomensgarantie voor ouderen (IGO) ligt. Eén op vier gepensioneerden uit de werknemersregeling genoten in januari 2005 het gewaarborgde minimumpensioen. Voornamelijk bij gepensioneerden met een zuivere zelfstandigenloopbaan wordt het pensioen opgetrokken tot het gegarandeerd minimum. Maar liefst 70% van hen heeft het minimumpensioen. Deze gepensioneerden moeten wel minstens tweederde van een volledige loopbaan als zelfstandige kunnen aantonen om aanspraak te maken om het gewaarborgd minimum¹². Het ABC wenst hierbij te wijzen op de ongerijmdheid dat een pensioen, berekend op basis van bijdragen gedurende een loopbaan lager ligt dan een bijstandsuitkering.

Vanuit die optiek stelt het ABC voor om een gedeelte van de enveloppe te gebruiken voor een inhaalbeweging van de minimumuitkeringen voor zelfstandigen.

Inzake Pensioenen

Het ABC stelt voor de minima te verhogen met 2,5% op 1 augustus 2009. Het ABC stelt vast dat de regering in haar algemene beleidsverklaring voorziet dat de minimumpensioenen op 1 augustus 2009 met 3% worden verhoogd. Bijgevolg werd het voorstel van het ABC om de minima te verhogen met 2,5% gerealiseerd.

Inzake de invaliditeitsuitkeringen

Het ABC wil ook de koppeling behouden die ontstaan is na de maatregelen Gembloux en de maatregelen inzake de ZIV uitkeringen uit het advies nr. 1566 (Advies nr. 2006/08 van het ABC van 28 september 2006).

Daarom stelt het ABC voor om de uitkeringen voor invaliditeit met stopzetting van activiteit, en dit voor alle gezinssituaties, op 1 september 2009 te verhogen met 2%. Deze verhoging wordt geacht reeds verwezenlijkt te zijn voor de alleenstaanden en de gezinshoofden door de verhoging met 3% van de minimumpensioenen werknemers

¹² Jaarverslag Studiecommissie Vergrijzing, Juni 2008, p. 90.

op 1 juni 2009, zoals beslist op de Ministerraad van 23 oktober 2008. Deze minima in de invaliditeit zijn namelijk gekoppeld aan de verhoging van de minimumpensioenen van de werknemers.

Tevens stelt het ABC ook voor om de primaire arbeidsongeschiktheidsuitkeringen evenals de invaliditeitsuitkeringen zonder stopzetting van activiteit, en dit eveneens voor alle gezinssituaties, op 1 augustus 2009 te verhogen met 2,5%. Deze verhoging wordt geacht reeds verwezenlijkt te zijn voor de alleenstaanden en de gezinshoofden door de verhoging met 3% van de minimumpensioenen zelfstandigen op 1 augustus 2009, zoals beslist op de Ministerraad van 23 oktober 2008. Deze minima in de primaire arbeidsongeschiktheid en de invaliditeit zijn namelijk gekoppeld aan de verhoging van de minimumpensioenen van de zelfstandigen.

Tenslotte stelt het ABC voor om ook de moederschapuitkering op 1 augustus 2009 te verhogen met 2%.

Inzake de faillissementsuitkeringen

Het ABC stelt voor om de faillissementsuitkeringen met 2,5% te verhogen vanaf 1 augustus 2009. Deze verhoging wordt geacht verwezenlijkt te zijn door de verhoging met 3% van de minimumpensioenen zelfstandigen op 1 augustus 2009, zoals beslist op de Ministerraad van 23 oktober 2008. Deze minima in de faillissementsverzekering zijn namelijk gekoppeld aan de verhoging van de minimumpensioenen van de zelfstandigen.

2) Verhoging van de andere pensioenen

Het ABC is van oordeel dat de overige pensioenen gemiddeld niet meer mogen achteruitgaan ten opzichte van de gemiddelde welvaart. Essentieel hierbij is dat het verzekeringsprincipe wordt gehandhaafd. Ook moet er over worden gewaakt dat de pensioenen gelijke tred houden met de welvaart van de zelfstandigen.

Daarom stelt het ABC voor dat ook de pensioenen zouden worden aangepast aan de evolutie van de reële inkomsten door ze op 1 augustus 2009 te verhogen met 0,8%.

Het ABC stelt vast dat de regering in haar algemene beleidsverklaring voorziet dat deze pensioenen op 1 augustus 2009 met 1,5% zouden worden verhoogd. Hiermee wordt ons voorstel al gerealiseerd. 0,8% van die verhoging zal geïmputeerd worden op de welvaartsenveloppe en de overige 0,7% valt ten laste van de overheid.

3) Recurrentie

Gelet op de beschikbare enveloppe, stelt het ABC voor dat de recurrentie van de verhoging met 2% van de uitkeringen ingegaan na 15 jaar die werd voorgesteld in advies nr. 1.566 van 21 september 2006, tijdelijk zou worden opgeschort.

De recurrentie die in advies nr. 1.566 werd voorgesteld voor de uitkeringen ingegaan 6 jaar geleden zou wel behouden blijven. Dit betekent dat die uitkeringen op 1 september 2009 en 2010 met 2% zouden worden verhoogd¹³.

4) Neutraliseren van de inkomensdrempels

Het ABC is van oordeel dat een verhoging van de minima niet tot gevolg mag hebben dat gerechtigden op minimumuitkeringen net boven bepaalde inkomensdrempels komen waardoor ze uiteindelijk op het vlak van het gezinsinkomen een zwaar verlies lijden.

Om te verhinderen dat er door de welvaartsaanpassingen een inkomensverlies optreedt door overschrijding van de diverse inkomensdrempels in de sociale zekerheid, stelt het ABC voor deze drempels gelijktijdig te verhogen. Het gaat om volgende inkomensdrempels:

- het jaarbedrag van de inkomensdrempel voor de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden;
- het jaarbedrag van de inkomensdrempel voor de voorkeurregeling in de gezondheidszorg (OMNIO en WIGW);
- het maandplafond van het toegelaten inkomen van de persoon ten laste van de arbeidsongeschikte (RIZIV) en de werkloze (RVA);
- de inkomensdrempel voor de ZIV-bijdrage van 3,55% verricht op pensioenen (en aanvullende voordelen).

De kostprijs van de verhoging van deze inkomensdrempels is niet opgenomen in de tabellen aangezien het telkens gaat om een neutraliserende maatregel.

iii. Verschilpunten inzake de welvaartsaanpassingen met de werknemersregeling

- Ontbrekende maatregelen die nog noodzakelijk zijn om het parallellisme met de werknemersregeling niet te doorbreken

Het ABC stelt vast dat de minimumpensioenen, in uitvoering van een regeringsbeslissing¹⁴, op 1 juli 2008 zijn opgetrokken met 2%. Die verhoging heeft automatisch tot gevolg dat de invaliditeitsuitkeringen voor de alleenstaanden en de gezinshoofden met 2% worden opgetrokken, maar de maatregel heeft geen uitwerking op de invaliditeitsuitkering van samenwonenden.

---

¹³ De cohorte van pensioenen die 6 jaar geleden zijn ingegaan, worden ten laste genomen van de enveloppe welvaartsaanpassingen. In de praktijk is de wetgever reeds een stap verder gegaan door ook de pensioenen die vijf jaar geleden zijn ingegaan aan te passen.

¹⁴ Koninklijk besluit van 12 juni 2008 tot verhoging van het gewaarborgd minimumbedrag van het rust- en overlevingspensioen voor werknemers heeft de minimumpensioenen voor werknemers op 1 juli 2008 met 2% verhoogd.

Vanuit de optiek van gelijke behandeling en om het parallellisme met de werknemersregeling niet te doorbreken, wenst het ABC dat ook de invaliditeitsuitkering voor samenwonenden op 1 januari 2010 gelijk zou getrokken worden met de voornoemde verhoging van de minimumpensioenen met 2%.

Het ABC stelt daarnaast ook nog vast dat de regering in haar algemene beleidsverklaring voorziet dat de oudste pensioenen van de werknemers met 2% worden verhoogd op 1 juni 2009, terwijl de oudste pensioenen van de zelfstandigen slechts met 1,5% worden verhoogd op 1 augustus 2009. Het ABC betreurt ten zeerste dit verschil.

- Ongelijke ingangsdata

Het ABC betreurt eveneens de ongelijke ingangsdata van de verschillende maatregelen. Dit leidt er volgens het Comité toe dat dit voor bepaalde groepen gepensioneerden zeer ingewikkeld wordt om te begrijpen, in het bijzonder voor de personen met een gemengde loopbaan. Anderzijds leidt dit tot een onnodige meerlast voor de administratieve verwerking ervan.

- Benutting van de enveloppe

Het ABC stelt vast dat de verhoging van de minimumpensioenen voor het stelsel van de zelfstandigen voor 2,5% gefinancierd wordt vanuit de beschikbare financiële enveloppe voor de welvaartsaanpassingen, terwijl de verhoging van de minimumpensioenen in het stelsel van de werknemers slechts voor 2% gefinancierd wordt vanuit de beschikbare financiële enveloppe.

- Regeringsmaatregelen

Tenslotte stelt het ABC vast dat voor het geheel van de regeringsmaatregelen voor 2009 om de pensioenen te verhogen, de uitgaven van de regering in het stelsel van de werknemers procentueel hoger zijn, in vergelijking met de enveloppe, dan de uitgaven van de regering voor de pensioenverhogingen in het stelsel van de zelfstandigen.

Tabel 6: Overzichtstabel voorstellen ABC naast maatregelen algemene beleidsverklaring (tabel 4)

Welvaartsaanpassingen	01/05/2009	01/08/2009	01/09/2009	1/1/2010	1/9/2010
Pensioenen					
Verhoging pensioenen ingegaan 6 jaar geleden (recurrentie)			2%		2%
Ziekte en invaliditeit					
Verhoging invaliditeitsuitkering bij stopzetting			2%		
Verhoging invaliditeitsuitkering zonder stopzetting		2,5%			
Verhoging primaire arbeidsongeschiktheid		2,5%			
Verhoging moederschapsuitkering		2%			
Faillissement					
Verhoging faillissementsuitkering		2,5%			
Neutraliseren drempels	X% (1/6/09)	X%	X%	X%	
Ontbrekende maatregelen					
Aanpassing minima samenwonenden arbeidsongeschikten en invaliden				2%	
Pensioenen ouder dan 15 jaar	2% (1/6/09)				

3. Besluit

Voor wat de beschikbare enveloppe 2009-2010 betreft, wijst het ABC erop dat de regering na overleg een beschikbare enveloppe heeft vastgelegd voor het zelfstandigenstelsel van 25,60 miljoen euro in 2009 en 61,92 miljoen euro in 2010. Daarbovenop heeft de regering in de algemene beleidsverklaring en het relanceplan nog een extra budget vrijgemaakt voor de welvaartsaanpassing van de pensioenen.

Met betrekking tot de invulling van die enveloppe voor 2009-2010, meent het ABC dat zijn voorstellen binnen voornoemde wettelijk vastgelegde enveloppe voor welvaartsaanpassing blijven en de marges van de scenario's uitgewerkt door de Studiecommissie voor de Vergrijzing.

Gelet hierop, vraagt het ABC dat het geheel van zijn voorstellen zo snel mogelijk in wetgeving zou worden gegoten. Ze menen immers dat een snelle implementatie in wetgevende en reglementaire teksten noodzakelijk is opdat alle betrokken administraties en uitvoeringsinstellingen tegen de voorziene data van inwerkingtreding de nodige administratieve en praktische schikkingen zouden kunnen treffen, zoals bijvoorbeeld een aanpassing van de informaticatoepassingen.

Zonder de vooropgestelde maatregelen op de helling te zetten, zal het ABC opnieuw overgaan tot een tussentijdse budgettaire evaluatie van de berekeningen en het advies in 2010.

Tot slot vraagt het ABC dat het Federaal Planbureau tegen de volgende tweejaarlijkse periode de door hen voorgestelde dynamische methode verder zou verfijnen zodat bij de berekening van de beschikbare financiële enveloppe voor welvaartsaanpassing op een adequate manier zou kunnen rekening worden gehouden met het meerjareneffect van eerder door de sociale partners afgesproken en uitgevoerde maatregelen.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op
23 april 2009:

Muriel GALERIN
Secretaris

Anne VANDERSTAPPEN
Voorzitter

Zelfstandigen

	2009	2010
Kostprijs maatregel welvaartsaanpassingen	22.487.000	53.710.000
Minimumpensioenen zelfstandigen 1/8/2009 + 2,5%	687.500	1.600.000
Pensioenen zelfstandigen niet-minima 1/8/2009 + 0,8%		
Totale kostprijs welvaartsaanpassingen	23.174.500	55.310.000
cohorte de 6 ans en 2009 (anticipé en 2008)	55.000	49.000
cohorte de 6 ans en 2010		129.000
total y compris les cohortes récurrentes	23.229.500	55.488.000

	2009	2010
Bijkomende kostprijs maatregelen regering	4.497.400	10.742.000
3%		
1,5%	601.563	1.400.000
minimumpensioen 1/5/2009 +20 euro	31.020.000	46.530.000
Totale bijkomende kostprijs maatregelen	36.118.963	58.672.000
percentage tegenover welvaartsaanpassing	155,86%	106,08%

In

Werknemers

	2009	2010
Kostprijs maatregel welvaartsaanpassingen	15.670.000	47.860.000
Minimumpensioenen werknemers 1/9/2009 + 2%	36.170.000	104.710.000
Pensioenen werknemers niet-minima 1/9/2009 + 0,8%	210.000	1.040.000
Minimumrecht per loopbaanjaar 1/9/2009 + 2%		
Totale kostprijs welvaartsaanpassingen	52.050.000	153.610.000
cohorte de 6 ans en 2009 (anticipé en 2008)	3.225.152	9.675.457
cohorte de 6 ans en 2010		3.547.667
total y compris les cohortes récurrentes	55.275.152	166.833.124

Werknemers

	2009	2010
Bijkomende kostprijs maatregelen regering	25.430.000	23.930.000
1/6/2009 + 3%		
1/6/2009 + 1,5%	40.930.000	27.461.429
minimumrecht per loopbaanjaar 1/9/2009 +3%	714.000	1.732.000
oudste pensioenen > 15 jaar 1/6/2009 +2%	55.400.000	94.971.429
Totale bijkomende kostprijs maatregelen	122.474.000	148.094.857
percentage tegenover welvaartsaanpassing	235,30%	96,41%

In

	2009	2010
totale kostprijs pensioen zelfstandigen	59.348.463	114.160.000
werknemers	177.749.152	314.927.981
total	237.097.615	429.087.981

total

total

total

total